

Hvad ser du?

Jeg ser tydeligt, at det danske folk er blevet skånet for unævnelige lidelser og rædsler i min tid. Jeg ser tydeligt, at det danske folk bereder sig unævnelige lidelser og rædsler, hvis det fortsætter ad fordærvets og skamløshedens vej.

I januar læste jeg den kinesiske forfatterinde *Jung Changs* bog *Vilde Svaner*, der beskriver hendes bedstemoders, hendes forældres og hendes eget liv. Undertitelen til bogen er derfor *Tre døtre af Kina*.

Hendes bedstemoder blev født i 1909, hendes moder i 1931, hun selv i 1952.

Det var år af ubeskrivelig nød. Først hærgede japanerne og udviste en bestialsk grusomhed imod folket – så kom borgerkrigen – og efter den det kommunistiske styre.

Hendes far var en idealistisk kommunist, der var rede til ethvert offer for kommunismens sag. Han satte et ord af formand *Mao* forud for alt andet, også hensynet til sin hustru og sine børn. Han fik et højt embede, men så nøje til, at hverken han eller hans familie udnyttede det til egen fordel, og blev derfor respekteret.

Han havde kun eet mål: at det kinesiske folk fik sin værdighed som nation tilbage, og at hele folket kom til at leve i tryghed under gode kår.

Når hans hustru ikke kunne forstå hans puritanske levevis og næsten ikke kunne klare de byrder, han lagde på hende, lod han hende forstå, at det var nødvendigt for sagens skyld. Der var højere hensyn at tage end hensynet til sig selv.

Under en lang march aborterede hun, fordi han ikke ville tillade, at hun befordredes med vogn; hun måtte, skønt højgravid, marchere hundredvis af kilometer som alle andre – det krævede sagen efter hans opfattelse.

Men næppe var kommunisterne kommet til magten, før de forskellige kampagner mod anderledes tænkende begyndte. Man indkaldte til store offentlige møder, hvor mænd og kvinder blev fordømt, ofte mishandlet og henrettet. Forfatterindens mor kom under mistanke for at have spillet under dække med en officer fra Chang Kaj Cheks militær og var en tid interneret.

Hver morgen måtte alle kinesere ud til gymnastiske øvelser for at være trænedes til krig. De skulle også lave megen larm, så gråspurvne ikke kunne finde ro og faldt til jorden.

Op så iværksatte *Mao* *det store spring* fremad. *Kina* skulle i løbet af nogle år overgå U.S.A. i industriel produktion.

Derfor skulle man aflevere alt det jern, man ejede (gryder, stegepander, m.v.), og man skulle omhyggeligt samle ethvert søm, man fandt på vejen, op. Alt skulle smides i vældige smelteovne, som blev bygget overalt og holdt brændende med træer, som blev fældet i millionvis. Bønderne skulle deltage i det store spring fremad og samle sig om at producere stål. Resultatet blev en hungersnød uden lige. Man regner med, at 50 millioner mennesker mistede livet.

Derefter begyndte *kulturrevolutionen*, der kun kan beskrives som dæmonisk grusomhed og ondskab. *Mao* proclamerede, at al borgerlig tænkning skulle udryddes, og gav rødgardisterne ordre til at storme ind i mistænkelige hjem og med alle midler bekæmpe enhver, der efter deres opfattelse banede vej for borgerlighed. Han slap en ukontrolleret terror løs med tortur af enhver art, og atter gik millioner af mennesker til grunde – foruden uerstattelige kulturværdier.

Det blev alles kamp imod alle. Forfatterindens far blev nu mishandlet, blev sindsyg og forsøgte at tage sit liv. Hendes moder blev også mishandlet, og selv blev hun sendt hundredvis af kilometer bort for at blive oplært i en folkekommune og gennem arbejde lære at tænke korrekt.

Det er umuligt at beskrive de grusomheder, som *Mao* udsatte sit folk for – alt sammen for at skabe en lammende frygt, der aldrig ville få nogen til at tænke på at stå ham imod.

Alt dette, som ingen kan forestille sig i sin vildeste fantasi, er foregået i vor tid – og det er ikke slut endnu.

Det lykkedes *Mao* at skabe en lignende kult omkring sig selv som den, *Stalin* fik oparbejdet om sin person – og begge var de mere djævle end mennesker. Og begge blev hyldet af mangfoldige danske »intellektuelle«! Og mange ønskede vort land omdannet efter marxistisk mønster!

Men i alle disse år, da den ene grusomhed afløste den anden i de kommunistiske stater, og mennesker led ubeskriveligt, voksede velstanden her i landet – og med den synden, skamløsheden, fordærvet og gudløsheden.

*

Forfatterinden er en mærkelig ufordærvet, renlivet personlighed. Hun skildrer på en usentimental, fængslende måde sin bedstemoders, sin mors og sin egen skæbne

uden at udpensle rædslerne og uden at angle efter medlidenhed. Hun er en sprogets mester og kan overføre et naturindtryk, en stemning, et menneske til læserne, så vi er med til at opleve det.

Hun har ikke mødt evangeliet og beretter ikke om vore tros-søskendes trængsler i de forfærdelige år. Medens man læser hendes store bog (mere end 600 sider), tænker man ofte på dem.

*

Mangfoldige stater har i vor tid været regeret af forbrydere, mordere og voldsmænd, som alle er blevet hyldet som velgørere, humanister og strålende stjerner – og mange danskere har som sagt deltaget i hyldesten!

Vi selv var i 1945 lige ved at blive inddraget under sådanne mænds magtsfære, men blev i sidste øjeblik reddet derfra. Gud gav os endnu en nådetid som nation.

Men den har vi misbrugt – og det er det, der en dag nedkalder Guds vrede over Danmark. Den kan komme i mange forskellige skikkelser: naturkatastrofer – økonomisk sammenbrud – epidemiske sygdomme – stigende lovløshed – hungersnød – besættelse af fremmede magter – gru, grav og garn, som profeten siger.

Kun omvendelse kan redde os fra vreden (Jerem. 18,7-8).

*

Når man læser Jerem. 18,7-8, kan man ikke få andet indtryk, end at Gud regner med, at et folk, som han har truet med at ødelægge, virkelig omvender sig, og at Gud derfor angreder det onde, han havde tænkt at gøre.

Det skete med *Ninive* ved profeten *Jonas'* prædiken.

Noget kunne tyde på, at det også skete med *Tyrus*, thi så vidt man ved, blev de voldsomme ødelæggelsesprofetier (f.eks. Esaj. 23) aldrig fuldbyrdet.

Men kan et folk som det danske omvende sig således, at Guds vrede ikke udøses over det?

*

Hvad menes der med et folks anger af det onde, dets omvendelse? I *Ninives* tilfælde betød det, at folket blev grebet af frygt for Guds straf og på kongens bud gav udtryk for sin anger ved at faste og vende sig fra

det onde. I den forstand troede de på Gud – men de kendte ham ikke, som Han virkeligt er.

En national omvendelse i den betydning, at den skaber et folk af levendegjorte kristne, er næppe mulig. Der gives, så vidt jeg forstår, intet løfte herom, og der findes intet eksempel herpå.

Men en folkelig omvendelse fra det onde – en national omvendelse tilbage til Guds frygt med Guds frygtens konsekvenser synes endnu at være en mulighed. En sådan omvendelse vil have et vist officielt præg, idet den ledes og bestemmes fra højeste sted – således som i Ninive.

*

Herom beder jeg hver dag, idet jeg bønfalder Gud om at sende *Gudsfrygten* tilbage over vort folk, dets ledere og ansvarlige. Jeg har en stille overbevisning om, at vi aldrig beder forgæves.

Mon ikke 1. Tim. 2,1-5 skal forstås i denne sammenhæng? At få lov til at leve et roligt og stille liv, gudfrygtigt og sømmeligt i alle måder, er værd at bede om for hele det danske folk. Det er godt og velbehageligt for Gud, vor Frelser.

*

Når vi beder således, bliver vi taknemmelige over at vide, at Han, som vi beder til, er oprejst fra de døde og sat ved Guds højre hånd i den himmelske verden, *højt over alle magter og myndigheder og herskere og hvert navn, der nævnes kan* (Ef es. 1,20-21), thi ondskabens åndsmagter vil holde vort folk fast i synden, skamløsheden og vanviddet – men Herren er dem aldeles overlegen – og Ham beder vi til og stoler på!

*

Skamløsheden har sine skamløse agenter – bl.a. blandt forfattere, journalister og andre »kulturpersonligheder« – vi får undertiden frimodighed til *med navns nævnelse* at bede Gud lægge sin hånd på dem og ydmyge dem, så det runger for ørerne af dem og folket som helhed. Når Guds domme således rammer dem, lærer de der bor på jorden i Danmark, retfærdighed og begynder at frygte, ja ræddes for Gud den Almægtige.

*

Vi beder også om, at *Gud vil åbne en dør for Ordet ind til vort folk*. Der holdes mange evangeliske kampagner – og Gud kender jo vore anstrengelser for at udrette noget for Ham – men noget andet og helt anderledes mærkbart er, når Han selv åb-

ner en Ordets dør og samtidig lukker afgrundens brønd. Da mærkes det overalt.

Da lyder Ordet virkelig, som det lød, da *Jonas* udråbte det – som da *Johannes Døberen* udråbte det – da har det skabende kraft og virker omvendelse.

*

En Gud-given folkevækkelse består i, at en skare bliver født på ny, og at mangfoldige påvirkes deraf til Guds frygt og afstandtagen fra det onde og fornedrende.

Bønnevagt for Danmark – ja, *bønnevagt for Danmark* – må Herren skænke os alle fornyet tro, udholdenhed og glæde i at bede for vort forførte folk, som Gud har skånet for unævnelige rædsler, som han lod ramme så mange andre folk!

*

En bog som *Vilde Svaner* fremkalder taknemmelighed. Man får trang til at takke Gud for alle hans velgerninger imod os – for dagligt brød – for renlighed – for hus og varme – for frihed til selv at bestemme – for veje og broer og befordringsmidler – for sundhedsvæsenet – for retsvæsenet – for alt det, man ofte tager som selvfølgeheder, men som ikke kendes i kommunistiske og hedenske stater, hvor kun diktatorens eller partiets vilje gælder – og det har vist sig altid at være en ond, dæmonisk, menneskeforagtende vilje.

*

Lad os bede Gud den Almægtige om at sende *Gudsfrygten* tillige med *taknemmeligheden* ind over det danske folk, så det kan mærkes!

Vi bad sidste år om, at vi atter måtte få *en god høst i lade*, og Herren gav os det igen.

Sådan vil vi også bede og takke og tilbede i år!

*

Det er tydeligt, at hele verden bevæger sig imod uoverskuelige katastrofer. Det vil koste 585 milliarder kr. om året at fjerne den forurening, som det kommunistiske styre belemrede *Øst-Tyskland* med. Det vil koste enorme summer at gøre *Østersøen* ren. Daglig udledes der endnu fra de tidligere marxistiske stater store mængder forurenende affald, hvortil kommer, at deres atomdrevne kraftværker er usikre og udgør en trussel. Bryder et af dem sammen, kan hele Norden lægges øde.

Hvad profeten *Esajas* skildrer så konkret i kap. 24, ligger næppe ude i en fjern fremtid.

Bør vi da ikke i vor bøn samle os om

noget mindre »egoistisk« end vort eget folks redning fra Guds direkte straffedomme? Burde vi ikke koncentrere os om Herrens snare komme, thi først da bliver der gjort op med synden og gjort ende på uretfærdigheden.

Det er sandt, at vi bør bede Herren hjælpe os til at tænke i overensstemmelse med hans tanker og ikke fortabe os i ønskedrømme for vort eget folk, og det er sandt, at vi må lære at bede i overensstemmelse med hans frelsesplan og vilje.

Men det ene udelukker ikke det andet. Hvis Herren som svar på vore bønner skænker det danske folk en omvendelse, der afvender hans tilintetgørende straf over vort land, da gør et sådant bønnesvar os ikke mindre brændende i vor bøn om hans snare tilkommelse, og denne bøn omfatter alle folkeslagene, fordi vi af Skriften forstår, at Herren vil udtage sig en skare af hvert folk og tungemål før sit komme.

Man behøver ikke at være egoistisk i sin bøn, fordi man i overensstemmelse med 1. Tim. 2,1-5 beder til Gud om rolige forhold i sit land, og man bliver ikke snæversynet deraf – tværtimod leder den indtrængende bøn for vort eget folk til indtrængende bøn for alle de andre.

*

Medens jeg skrev dette, ringede en ung mand til mig; han lå i sengen med feber og var i sengen kommet til at tænke på, *hvor godt vi har det her i landet*. Det følte han trang til at give udtryk for; det er jo ikke noget, unge mennesker til daglig går og tænker ret meget på.

Man kan indvende en del imod velfærdssamfundet (jeg skal ikke inkludere mig på politiske diskussioner) – men kunne vi tænke os et Danmark, hvor de syge ikke blev hjulpet, hvor de arbejdsløse måtte klare sig selv, og hvor kun de velhavende kunne få en højere uddannelse? Er det ikke snarere et taksigelsesemne, at ingen lider nød i dette land? Og er der ikke så megen større anledning til at bønfalder Gud om, at alle danskere bliver *taknemmelige* – hvormed vi er tilbage i bønnen om den omvendelse, vi attrår på grundlag af Jerem. 18,7-8.

Ser vi ud over verden, da møder vi millioner af syge, der ikke får hjælp, millioner af mennesker, der ikke har det daglige brød – vi møder en ubeskrivelig nød og jammer. Når vi sammenligner alt dette med forholdene i vort eget land, da overvælder Guds godhed os næsten – og da råber vi til Gud om, at hans godhed imod det danske folk også må lede til *omvendelse og taknemmelighed på Guds frygtens grund*.

*

Kommer Guds frygten i Højsædet, da kommer *visdommen* det også, thi den begynder med Guds frygt!

Derfor vil en gennemgribende tilbagevenden til Guds frygt også være vejen til bekæmpelse af arbejdsløshed, og med Guds frygten ville staten spare en mængde udgifter, som nu er nødvendige på grund af synden og lovløsheden.

Retfærdighed løfter et folk, men synd er folkenes skændsel (Ordsp. 14,34).

*

Herren taler om en trængsel så stor, at intet kød vil blive frelst, om trængselen ikke bliver afkortet. Folk skal dåne af rædsel over de ting, der kommer over jorderige. Forvarslerne hertil er tydelige og mærkbare. Det er, som om Gud signalerer, at det er tid at vågne op. De fleste ønsker ikke at se kendsgerningerne i øjnene, og når man har børn og børnebørn, er det heller ikke nemt at tænke på fremtiden.

Endnu har Gud ikke åbnet sluserne heroventil, og endnu ryster jordens grundvolde ikke overalt – endnu er jordens støder ikke faldet – endnu er det grønne græs ikke svedet af – endnu er havet ikke forvandlet til blod – vi kan stadig sætte os til bords, spise os mætte, arbejde og om aftenen gå til ro – men brat kan ulykkerne komme over os – brat kan det alt sammen komme, så ikke blot jorden, men vi selv gennemrystes – men tænk, at vi, om vi findes tro og holder ud, kan få lov til at tjene Guds frelsesplan i så kritisk en tid, hvor det er tydeligt, at alle menneskers råd brister og slår fejl!

Vel er det frygteligt at se kendsgerningerne i øjnene, vel er det svært at tænke på fremtiden for de kommende generationer (hvis der bliver en fremtid) – men det er da stort, at Gud den Almægtige »regner med« vor bøn og forbøn og »tager hensyn til den« – jo mere mørkt det ser ud, og jo mere håbløst alt forekommer os, des herligere er det, at Gud hører og besvarer vore bønner.

Han glemmer ikke vor bøn for vore børn og børnebørn – og han besvarer dem!

Han lader os ikke blive til skamme!

Han lader os ikke bukke under, så vore hænder synker!

Han tager ikke glæden fra os – heller ikke glæden over alt det skønne, der findes – glæden over børn og børnebørn – glæden over livet med Ham – han gør os ikke til mørkemænd, skønt det bliver mørkere og mørkere, og vi ser, hvor det bærer hen.

Da jeg læste bogen om *De vilde Svaner*, slog det mig, at forfatterinden og hendes forældre midt i deres trængsler, der

var ulidelige, alligevel gang på gang fandt glæde over en blomst eller en duft fra en magnolia eller en solnedgang eller et klassisk digt – ja! den mindste smule menneskelighed midt i al umenneskeligheden kunne opmuntre dem. Forældrene blev behandlet som trækdyr og måtte slide som slaver i arbejdslejrene; der blev ikke taget hensyn til, at de var syge, og de fik en ussel kost. Men når deres datter fik lov til at besøge dem, vendte glæden tilbage – midt i håbløsheden.

Det slog mig også, at hendes fader, der ikke kendte noget til evangeliet, begyndte at angre – han bad sin kone og sine børn om tilgivelse for den hårde tilværelse, han havde budt dem, fordi han ville være tro imod sine kommunistiske idealer, som nu bristede.

Forfatterinden er ikke et skuffet og bittert menneske; hun har – uden at kende evangeliet – holdt fast ved ærlighed, kærlighed til sin bedstemoder og sine forældre, og hun har søgt at hjælpe, hvor hjælp var nødvendig. Hun har øjensynlig haft den gerning, som loven kræver, indskrevet i sin samvittighed og har fulgt samvittighedens røst.

Hun har på sin måde bevaret glæden, retskaffenheden og med den menneskeligheden.

Jeg er ikke nogen helt, og jeg ønsker ikke rædsler, slet ikke for de kommende generationer. Men hendes bog har bestyrket mig i forvisningen om, at vi ikke skal blive mørkemænd og pessimister, at vi ikke skal tabe troen og glæden, at vi ikke skal lade hænderne synke og resignere, men – som Herren selv har sagt – løfte vort hovede, hvilket jo kun den gør, der ikke har noget at frygte, men meget at glæde sig over og glæde sig til.

Det er ikke nogen »opbyggelig« bog, men den har givet mig mere end mange »opbyggelige« bøger, skønt der er nogle ting i bogen, som jeg gerne havde været foruden.

*

Når vi beder for vort folk, må vi ikke glemme at takke for de mange retskafne, pligtbevidste, flittige og ærlige mennesker, der ved deres indsats holder vort land oppe. Dem er der mange af. Den kinesiske bog hjalp mig til endnu bedre at forstå værdien af sådanne mennesker. De fandtes i det kommunistiske Kina – de holdt på deres måde stand – derfor blev alt ikke umenneskeligt, tarveligt og ondt.

*

Du vil måske indvende og hævde, at moral ikke er det samme som frelse. Det

er sandt, men det er af afgørende betydning for ethvert folk, at den moralske standard ikke sænkes.

Moral er ikke frelse – nej, men moral er forståelse af, at der findes nogle uskrivne love, som man ikke kan bryde, uden at det får slemme konsekvenser.

Hvis ikke vi gik ud fra, at enhver dansker kender disse love eller hurtigt ville anerkende dem, kunne vi ikke opdrage dem; opdragelse forudsætter moralske love og er en indskærpelse af dem.

Jeg skrev før, at en folkevækkelse ikke gør et folk til genfødte kristne. Det vil altid være et mindretal, der bliver frelst i betydningen af genfødelse. En folkevækkelser frelser nogle få, men virker derudover til en moralsk »genfødelse«, altså en vendt sig bort fra lovløsheden – i hvert fald i dens åbenbare former.

Når vi beder herom, takker vi derfor for enhver, der ikke giver efter for det almindelige moralske forfald – enhver beskeden, arbejdsom, pligtro og lydig borger – og vi beder om, at Gud vil vende de styrendes hjerter (med eller mod deres vilje), så de fremmer anstændigheden og de gammeldags dyder – vi beder om, at *Guds frygten må vende tilbage*.

Den bøn er ikke båret af ønskedrømme, men er i overensstemmelse med Ordets anvisninger.

*

Her har landets biskopper efter min opfattelse svigtet totalt. Da folkettinget begyndte at lovgive sådan, at man legaliserede det umoralske og fordærvelige, burde biskopperne straks have taget til orde.

Thi en folkevækkelse hindres eller fremmes ofte fra højeste sted, og biskopperne indtager officielt høje, ledende embeder – men de tav, da det virkelig gjaldt.

Vi savner en røst i dette land – en røst, der trænger igennem med, hvad der bør siges netop i vore dage.

Når vi beder om en folkevækkelse, indgår det i vor bøn, at Gud vil oprejse en sådan røst med myndighed.

*

Når alt dette er sagt, må jeg dog citere, hvad professor *Adolf Schlatter* siger: »Den kommende herlighed gør alt det, der nu sker, betydningsløst!« Ja, så stor er herligheden, der kommer med Jesu komme! Må vi aldrig gå så meget op i det, som nu sker, eller det, vi ønsker skal ske, at det levende håb om vor Herres Jesu Kristi synlige overtagelse af al magten nedprioriteres!

Kom Herre Jesus! Kom snart!